

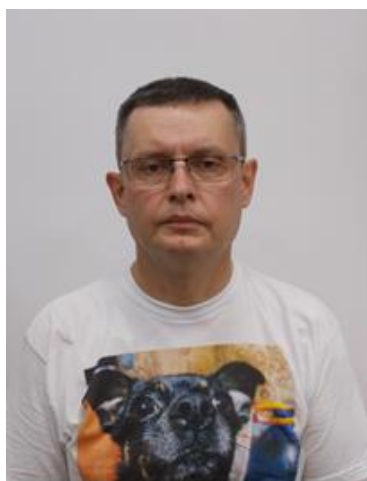
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ»

Ступінь освіти	Бакалавр
Спеціальність	231 Соціальна робота
Освітня програма	Соціальна та молодіжна робота
Тривалість викладання	11, 12 чверті
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	6-й семестр
лекції:	1 година на тиждень
практичні:	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5118>

Кафедра, що викладає: Державного управління і місцевого самоврядування (ДУМС)

Викладач:

Шпекторенко Ігор Валентинович

д. держ. упр., професор, професор кафедри

Персональна сторінка:

<https://palsg.nmu.org.ua/ua/kafedra/teachers/Shpektorenko/Shpektorenko.php>

E-mail: Shpektorenko.I.V@nmu.one; igor3101@ukr.net

1. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна є теоретико-практичною основою сукупності знань та вмінь, що забезпечують базову підготовку фахівців з соціального управління та соціальної роботи і входить до циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки бакалаврів за спеціальністю «Соціальна та молодіжна робота».

Під час вивчення цієї дисципліни Ви ознайомитесь із теоретичними засадами формування парадигми соціального управління, навчитесь використовувати у практичній діяльності закономірностями соціального управління та законами організації, усвідомите це на прикладах сучасних підходів та прикладів зі сфери соціального становлення та розвитку людей з позиції гуманістичних підходів до управління. Практична робота спрямована на можливість удосконалення нині діючих інституційних інструментів соціального розвитку та становлення індивідів в Україні.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни «Соціальне управління» – є формування здатності розв'язувати комплексні проблеми в сфері публічного управління та адміністрування з перспективою переходу до соціального управління складними процесами, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних управлінських знань у здобувачів вищої освіти, а також розвиток відповідно до освітньої програми.

Завдання курсу:

- розглянути основні сучасні концепції та теорії управління, чинники (фактори) та умови формування соціального управління в суспільстві;
- навчити застосовувати інструментарій соціального управління залежно від умов соціального середовища; вміти спрямовувати соціальні інститути та соціальні ліфти на формування сучасного змісту в інструментах діяльності (праці);
- навчити коректно застосовувати термінологію у сфері соціального та публічного управління, наук про суспільство;
- навчити застосовувати результати емпіричних досліджень в практику роботи з людьми;
- навчити критично аналізувати змістовне наповнення роботи соціальних та політичних інститутів з метою уникнення соціальних катаклізмів.

3. Результати навчання

Продемонструвати розуміння основ соціального управління, вміння критично аналізувати тенденції розвитку систем публічного управління в історичній ретроспективі та теоретичні основи взаємодії закономірностей, принципів, функцій та методів публічного управління та адміністрування.

Продемонструвати розуміння сутності інструментів соціального та публічного управління та адміністрування з позиції демократичних, людиноцентричних, аксіологічних, акмеологічних парадигм (підходів), менеджмент-орієнтованого розвитку; організаційного розвитку, поведінкових моделей в органах публічного управління, вміння аргументувати та обґрунтувати, публічно доводити авторську позицію.

Продемонструвати розуміння сутності та здатність аналізувати та практично застосовувати технології соціального управління, вміння аргументувати та обґрунтувати авторську позицію.

Продемонструвати засвоєння та розуміння методологічних основ, ключових критеріїв визначення та розвитку технологій соціального управління, здатність застосовувати теоретичні підходи та моделі соціального управління під час здійснення наукових досліджень та реалізації професійної діяльності в органах управління, вміння аргументувати та обґрунтувати авторську позицію.

Продемонструвати здатність презентувати, вміння аргументувати та обґрунтувати авторську позицію щодо інструментів удосконалення напрямів соціального управління.

4. Структура курсу

Тема 1. Основні теорії управління суспільством

1.1. Джерела ідей управління суспільством і країною. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною

1.2. Основні теорії та школи управління суспільством і країною другої половини ХХ ст. Японський варіант людських стосунків

Тема 2. Публічна сфера – єдність політичної, економічної, соціальної, культурної, духовної, екологічної та міжнародної сфер

2.1. Взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології. Співвідношення економіки та політичної економії

2.2. Особливості поведінки людей в економічній та політичній сферах. Соціальна сфера: публічне (соціальне) адміністрування та людина; публічне (соціальне) адміністрування та колектив; публічне адміністрування та суспільство

2.3. Дія ринкових принципів у політичній сфері. Публічна сфера і публічна політика

Тема 3. Практичні аспекти методології соціального управління.

3.1. Закономірності соціального управління. Психологічні закономірності управління.

- 3.2. Принципи соціального управління.
- 3.3. Соціальна доктрина.
- 3.4. Інверсія в управлінні.
- 3.5. Основні функції соціального управління.
- 3.6. Загальні методи соціального управління: політичний; нормативно-правовий; економічний; соціально-психологічний; організаційний; стимулювання; виховний; самоуправління.
- 3.6. Спеціальні методи соціального управління: моделювання, програмування, експерименту, інформаційних технологій.
- 3.7. Підходи в соціальному управлінні.
- 3.8. Технології публічного та соціального управління.
- 3.9. Інформаційне забезпечення соціального управління. Соціальна інформація і соціальна орієнтація.
- 3.10. Соціальний лідер управлінського типу.
- 3.11. Прийняття управлінського рішення.
- 3.12. Геополітика в сучасному управлінні.

Індивідуальне практичне завдання

Командне / індивідуальне завдання «Розробка концепції удосконалення соціального управління» полягає у розробленні та захисті здобувачами вищої освіти проєкту місцевого або регіонального розвитку. Вітається робота в команді (5-7 осіб).

Форма проведення: розроблення, презентація та захист (відповіді на запитання, дискусія) командного / індивідуального завдання перед аудиторією (бажано використовувати MS PowerPoint).

Зміст індивідуального завдання:

На прикладі окремої території (ОТГ, району, області) чи муніципального утворення (село, селище, місто), пов'язаного з життям у конкретній територіальній громаді та / або професійною діяльністю, або на прикладі окремої галузі (сфери діяльності), в якій працює здобувач (охорона здоров'я, освіта, соціальний захист населення, культура, охорона навколишнього середовища, безпека життєдіяльності, житлово-комунальне господарство, агропромисловість, туризм, транспорт та промисловість та ін.) розробити концепцію проєкту на задану тему, результатом реалізації якого буде соціальний ефект для певної громади / території / галузі.

Для представлення результатів виконання завдання необхідно заповнити відповідний шаблон, який розміщено у застосунку Teams MS Office та на дистанційній платформі Moodle. Під час презентації і захисту результатів виконання індивідуальних завдань у межах практичних занять передбачено процедуру peer-assessment (оцінювання з боку інших здобувачів освіти).

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365.

Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle.

Інсталюваний на ПК та мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 8-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни **на підставі поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного усного опитування (участі у дискусіях) під час лекцій та виконання проміжних і захисту підсумкової індивідуальної практичної роботи складатиме не менше 60 балів. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Теоретична частина оцінюється за результатами *участі в усних опитуваннях, у відповідях на запитання викладача (дискусіях)* під час інтерактивних лекцій. Відповіді на запитання та участь у дискусіях оцінюються в межах 100 балів відповідно до Загальних критеріїв досягнення результатів навчання для 8-го кваліфікаційного рівня за НРК (доктор філософії)» (див. «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» <https://cutt.ly/1ORACPD>) із подальшим перерахунком відповідно до розподілу балів за окремими темами та завданнями. Загалом за участь в усних опитуваннях, у відповідях на запитання викладача (дискусіях) отримується **максимум 60 балів**.

Практичні роботи (індивідуальні/командні завдання) виконуються під час практичних занять (презентація результатів окремих завдань оцінюється в межах 100 балів відповідно до Загальних критеріїв досягнення результатів навчання для 8-го кваліфікаційного рівня за НРК (доктор філософії)» (див. «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» <https://cutt.ly/1ORACPD>) із подальшим перерахунком відповідно до розподілу балів за окремими темами та завданнями. При несвоєчасному здаванні практичної роботи оцінка знижується вдвічі. У сумі за практичну частину курсу при поточному оцінюванні отримується **максимум 40 балів**.

Отримані бали за теоретичну частину та практичні роботи додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Розподіл максимальної кількості балів за складовими поточного контролю:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
60	40	100

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання (залік)** під час сесії. Якщо здобувач не здав у письмовій формі виконаного індивідуального підсумкового завдання, він отримує незадовільну підсумкову оцінку з дисципліни.

Залік проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає запитання з теоретичної та практичної частини курсу. Білет складається з **60 тестових завдань** із чотирма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється в 1 бал (**разом 60 балів**) та **10 тестових завдань** з практичної частини, кожне з запитань оцінюється максимум у 4 бали (**разом 40 балів**), причому:

- 4 бали – відповідність еталону;

- 3 бали – відповідність еталону з незначними помилками;
- 2 бали – часткова відповідність еталону, питання повністю не розкриті;
- 1 бал – невідповідність еталону, але відповідність темі запитання;
- 0 балів – відповідь не наведена або не відноситься до теми запитання.

Отримані бали за відкриті та закриті тести додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»:

http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінку кафедри державного управління і місцевого самоврядування у Facebook: <https://www.facebook.com/kafedra.publicmanagement/>.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у застосунку Microsoft Teams та на корпоративній платформі Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи у Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби).

Оцінки неможливо отримати під час консультацій або інших додаткових годин спілкування з викладачем. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті. Здобувачі вищої освіти має право на зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті, за окремими темами або видами навчальної активності із попереднім погодженням з викладачем дисципліни та гарантом освітньої програми. Визнання результатів здійснюється за наявності відповідних сертифікатів.

7.7. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Шпекторенко І. В. (Уклад.). *Методологія публічного управління*: навч. посіб. Дніпро: ДРІДУ НАДУ. 2018. 120 с.
2. Куйбіда В. С., Шпекторенко І. В. *Професійна мобільність та проблеми професіоналізації персоналу публічного управління*: моногр. Київ: НАДУ. 256 с.; (англ. мовою: Kuibida V., Shpektorenko I. (2019). *Professional mobility and professionalization of public servants*: monograph; translated by O. Rubchak, V. Vakareva. Kyiv: NAPA. 256 p.
3. Куйбіда В. С., Шпекторенко І. В. *Методологія публічного управління як система: теоретичні та практичні аспекти. Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. Вип. 29. С. 7–12.
4. Куйбіда В. С., Шпекторенко І. В. *Методологія публічного управління: аспекти її структури, співвідношення, взаємозалежності законів, закономірностей та функцій управління. Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. Вип. 28. С. 14–18.
5. Бакуменко В. Д. *Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики*: моногр. Київ: Вид-во УАДУ. 2000. 328 с.
6. *Менеджмент для публічної влади*: навч. посіб. За заг. ред. М. П. Бутка. Ніжин: Аспект-Поліграф. 2011. 360 с.
7. Дзюндзюк В. Б., Мельтюхова Н. М., Фоміцька Н. В. *Публічне адміністрування в Україні*: навч. посіб. За заг. ред. В. В. Корженка, Н. М. Мельтюхової. Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр». 2011. 306 с.
8. Бакуменко В. Д., Бондар І. С., Горник В. Г., Шпачук В. В. *Особливості публічного управління та адміністрування*: навч. посіб. Київ: КНУКіМ. 2016. 167 с.
9. *Публічна служба: системна парадигма* : кол. моногр.; за заг. ред. С. М. Сербогіна. Дніпро: ДРІДУ НАДУ. 2017. 263 с.
10. *Публічне управління в умовах інституційних змін*: кол. моногр. За наук. ред. Р. В. Войтович та П. В. Ворони. Київ. 2018. 475 с.

Додаткові

1. *Теоретичні та практичні аспекти формування компетентності депутатів місцевих рад України (2021):* моногр.; за наук. ред. І. В. Шпекторенка. Дніпро: ГРАНІ. 2021. 80 с.
2. *Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід:* моногр. За заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя: ЗДІА. 2016. 606 с.
3. Сидорчук Т. В. *Теоретичні питання методології державного управління в Україні:* дис. ... канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.01 – теорія та історія держ. упр.; Ін-т законодавства Верховної ради України. Київ. 2013. 181 с.
4. Чернов С. І., Гайдученко С. О. *Текст лекцій з дисципліни «Публічне адміністрування»* (для студентів усіх форм навчання за спеціальністю «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)»); Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ. 2014. 98 с.
5. Ястремська О. М., Мажник Л. О. *Публічне адміністрування:* навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2015. 132 с.

Інформаційні ресурси

1. Президент України. Офіційний веб-портал. URL: <https://www.president.gov.ua/>
2. Кабінет Міністрів України. Офіційний веб-портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
4. Національне агентство України з питань державної служби. Офіційний веб-портал. URL: <https://nads.gov.ua/>
5. Портал управління знаннями. Освітня платформа у сфері професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування. URL: <https://pdp.nacs.gov.ua/>
6. Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу. Офіційний веб-портал. URL: <http://www.center.gov.ua/pro-tsentr/proekti/sigma>
7. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка: www.library.univ.kiev.ua
8. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»: <http://www.ukrna.kiev.ua/ukmalib>
9. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>